

VLADA CRNE GORE

MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA

DIREKTORAT ZA GRAĐANSKA STANJA I LIČNE ISPRAVE

**IZVJEŠTAJ O RADU KOORDINACIONOG TIJELA ZA VRŠENJE NADZORA NAD
SPROVOĐENJEM ODLUKE O ODOBRAVANJU PRIVREMENE ZAŠTITE LICIMA IZ
UKRAJINE**

Maj 2025. godine

I Uvod

Institut privremene zaštite prvi put je zaživio u Crnoj Gori, nakon izbijanja rata u Ukrajini, kada je Vlada Crne Gore, u cilju rješavanja statusa lica iz Ukrajine koja su zatražila privremenu zaštitu u Crnoj Gori, shodno članu 92 stav 4 Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca („Sl.list Crne Gore“, br. 20/17 i 3/19), donijela Odluku o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine („Sl.list Crne Gore“, br. 26/22), od 11.marta 2022. godine.

Odlukom o odbravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine odobrena je privremena zaštita u trajanju od jedne godine državljanima Ukrajine, licima bez državljanstva kojima je posljednje boravište bilo u Ukrajini i licima kojima je Ukrajina odobrila međunarodnu zaštitu, a koja se ne mogu vratiti u Ukrajinu koju su bili prisiljeni da napuste zbog oružanih sukoba, odnosno u zemlju porijekla.

Kada je rok po navedenoj Odluci istekao 10. marta 2023. godine, kako se lica kojima je odobrena privremena zaštita u Crnoj Gori, nisu mogla vratiti u Ukrajinu, kao i lica koja su zakonito boravila u Crnoj Gori po osnovu odobrenog privremenog boravka u skladu sa Zakonom o strancima („Službeni list CG“, br. 12/18, 3/19 i 86/22), koja nisu imala mogućnost daljeg produženja ovog boravka, a nisu se mogla vratiti u Ukrajinu, to je saglasno članu 93 stav 3 Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca predloženo da se privremena zaštita produži za još godinu, po kojem osnovu je donešena Odluka o izmjeni i dopunama Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine („Sl.list Crne Gore“, br. 19/23). Donošenjem pomenute odluke privremena zaštita licima iz Ukrajine je tada produžena do 11. marta 2024. godine, nakon čega je u kontekstu činjenice da je Savjet Evropske unije 19. oktobra 2023. godine, zvanično donio Odluku o produženju privremene zaštite (EU) 2023/2409, uvedene ranijom Odlukom (EU) 2022/382, do 4. marta 2025. godine i imajući u vidu da su se Ministarstvu unutrašnjih poslova Crne Gore, na svakodnevnom nivou, podnosili zahtjevi za odobrenje privremene zaštite od strane lica iz Ukrajine koja i dalje pristižu u Crnu Goru, Vlada Crne Gore donijela je Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine („Sl.list Crne Gore“, br. 20/24), u smislu da se licima iz Ukrajine kojima je odobrena privremena zaštita u periodu od 11. marta 2023. godine do 11. marta 2024. godine produžava privremena zaštita do 11. marta 2025. godine, ako nije isteklo vrijeme od dvije godine od dana odobravanja privremene zaštite.

Kako je jedan broj raseljenih lica iz Ukrajine tokom privremene zaštite u Crnoj Gori iscrpio zakonske mogućnosti produženja privremene zaštite u trajanju od dvije godine, Ministarstvo unutrašnjih poslova je iniciralo hitno donošenje Zakona o izmjenama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca. Izmjene su izvršene u skladu sa odlukama Savjeta Evropske unije, a sve u cilju postizanja EU standarda u oblasti međunarodne zaštite.

Kroz predložene izmjene Zakona spriječena je preopterećenost sistema međunarodne zaštite u Crnoj Gori koja bi nastala usljed znatnog povećanja broja zahtjeva za međunarodnu zaštitu od strane lica iz Ukrajine, ukoliko ne bi postojala zakonska mogućnost produženja privremene zaštite.

Zakon o izmjenama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca („Sl.list Crne Gore“, br. 77/24), stupio je na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore, tačnije 05. avgusta 2024. godine.

U skladu sa izmjenama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca donešena je i Odluka o izmjeni Odluke o odbravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine („Sl.list Crne Gore“, br. 98/24), koja je stupila na snagu 12. oktobra 2024. godine, kojom se ukida ograničenje da se

privremena zaštita može produžiti, ukoliko nije isteklo vrijeme od dvije godine od dana odobravanja privremene zaštite.

Imajući u vidu da je Savjet Evropske unije odlukom produžio privremenu zaštitu do 04. marta 2026. godine, i da ukrajinska kriza i dalje traje, donešena je Odluka o izmjeni Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine, kojom se i u Crnoj Gori privremena zaštita produžila do 4. marta 2026. godine, čime je postignuta usaglašenost sa pravnom tekovinom Evropske unije.

Članom 4 stav 1 Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine propisano je da radi nadzora nad sprovođenjem ove odluke Vlada Crne Gore obrazuje Koordinaciono tijelo, koje čine predstavnici organa državne uprave nadležnih za unutrašnje poslove, vanjske poslove, poslove finansija, rada, socijalnog staranja i zdravlja. Stavom 2 istog člana propisano je da Koordinaciono tijelo može ostvariti saradnju sa međunarodnim organizacijama i Crvenim Krstom Crne Gore, dok je stavom 3 istog člana propisano da Koordinaciono tijelo informiše o svom radu Vladu Crne Gore najmanje jednom u tri mjeseca.

Shodno navedenom Vlada Crne Gore je, na sjednici od, 31. marta 2022. godine, donijela Odluku o obrazovanju Koordinacionog tijela za vršenje nadzora nad sprovođenjem Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine („Sl.list Crne Gore“ br. 36/22, 103/22, 30/23 i 50/24).

Zadaci Koordinacionog tijela su definisani članom 4 Odluke o obrazovanju Koordinacionog tijela za vršenje nadzora nad sprovođenjem Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine i obavezuje isto da:

- prati i koordinira aktivnosti i mjere koje preduzimaju nadležni organi i institucije u cilju sprovođenja Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine, odnosno radi ostvarivanja prava lica iz Ukrajine na smještaj, zdravstvenu zaštitu, osnovno i srednje obrazovanje, informacije o pravima i obavezama, rad, spajanje porodice, isprave i pravo na podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu;
- sarađuje sa međunarodnim organizacijama koje se bave pravima izbjeglica i migranata i Crvenim krstom Crne Gore;
- preduzima aktivnosti radi revidiranja Plana djelovanja u slučaju mogućeg priliva izbjeglica i migranata i
- preduzima i druge aktivnosti od značaja za sprovođenje Odluke.

Koordinaciono tijelo je tokom 2022, 2023, i 2024. godine, sačinilo izvještaj o radu za 2022. godinu koji je usvojen Zaključcima Vlade Crne Gore broj 07-8197/2 od 12. januara 2023. godine, nakon čega je usledio izvještaj o radu iz marta 2023. godine koji je usvojen Zaključcima Vlade Crne Gore broj 07-040/23-1561/2 od 13. aprila 2023. godine, izvještaj o radu iz jula 2023. godine koji je usvojen Zaključcima Vlade Crne Gore broj 07-077/23-3481/2 od 3. avgusta 2023. godine i izvještaj o radu iz decembra 2023. godine, koji je usvojen Zaključcima Vlade Crne Gore broj 08-132/23-3127/2 od 11. januara 2024. godine. Obaveza izvještavanja Vlade Crne Gore nastavljena je i u tekućoj godini i potvrđena Zaključcima Vlade Crne Gore broj 08-070/24-2564/2 od 17. maja 2024. godine, sa sjednice od 17. maja 2024. godine, na kojoj je Vlada donijela Odluku o izmjenama Odluke o obrazovanju Koordinacionog tijela za vršenje nadzora nad sprovođenjem Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine i kojim se Koordinaciono tijelo zadužuje da, u maju 2024. godine dostavi Vladi Crne Gore Izvještaj o radu. Traženi izvještaj je usvojen zaključcima Vlade Crne Gore broj 08-070/24-2913/2 od 13. juna 2024. godine, kojima je ujedno Koordinaciono tijelo zaduženo da i dalje nadzire sprovođenje Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine i dostavi naredni izvještaj o radu do

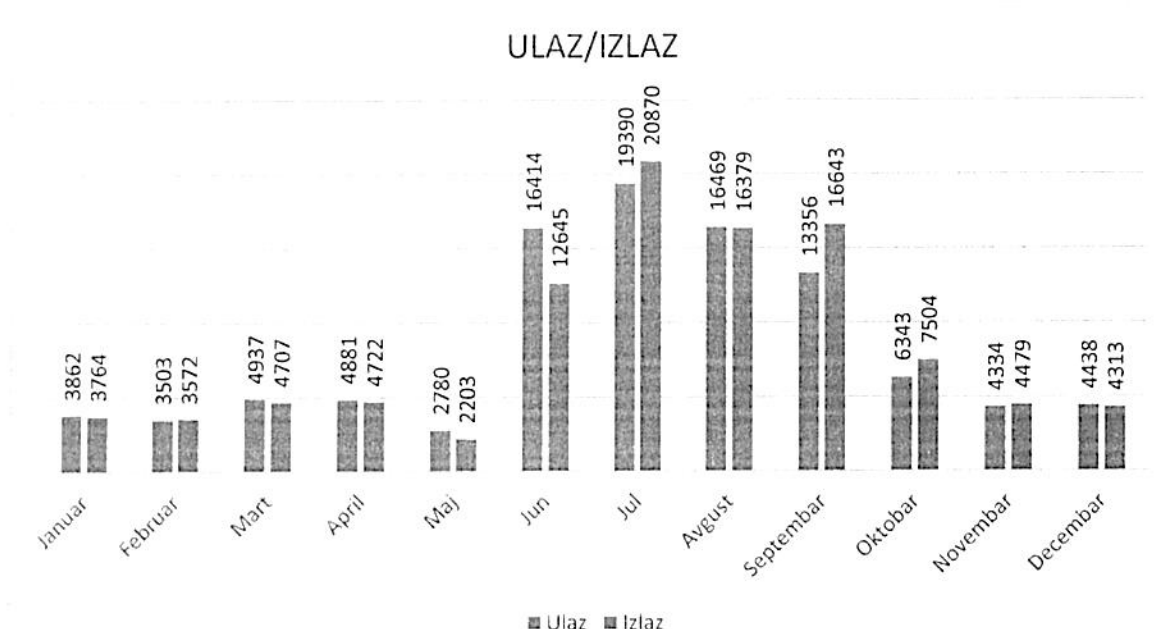
kraja avgusta 2024. godine. Avgustovski izvještaj je dostavljen Vladi Crne Gore i isti usvojen na sjednici održanoj 5. septembra 2024. godine, zaključcima broj 10-077/24-4781/2 od 12. septembra 2024. godine, kojima se Koordinaciono tijelo zadužuje da naredni izvještaj dostavi u novembru 2024. godine. Novembarski izvještaj je usvojen na sjednici Vlade Crne Gore od 12. decembra 2024. godine, zaključcima broj 10-010/24-6797/2 od 19. decembra 2024. godine, sa obavezom dostavljanja narednog izvještaja u februaru 2025. godine koji je takođe dostavljen Vladi Crne Gore na usvajanje i isti usvojen Zaključcima broj 11-077/25-639/3 od 13. marta 2025. godine, sa naznačenom obavezom dostavljanja narednog izvještaja u maju 2025. godine. Imajući u vidu obavezu dostavljanja izvještaja o radu Koordinacionog tijela, u maju 2025. godine, sačinjen je predmetni izvještaj.

II Preduzete aktivnosti Koordinacionog tijela za period od 01. februara do 30. aprila 2025. godine

Odsjek za integraciju stranaca sa odobrenom međunarodnom zaštitom je, u skladu sa članom 93 stav 3 Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca ("Službeni list CG", br. 2/17, 3/19 i 77/24) i poštujući odluku Savjeta Evropske unije 2024/1836 od 25. juna 2024. godine, kojom se privremena zaštita licima iz Ukrajine produžava do 4. marta 2026. godine, pripremio Predlog odluke o izmjeni Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine, kojom se privremena zaštita ovim licima, produžava do 4. marta 2026. godine, nakon čega je Vlada Crne Gore donijela Odluku o izmjeni Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine.

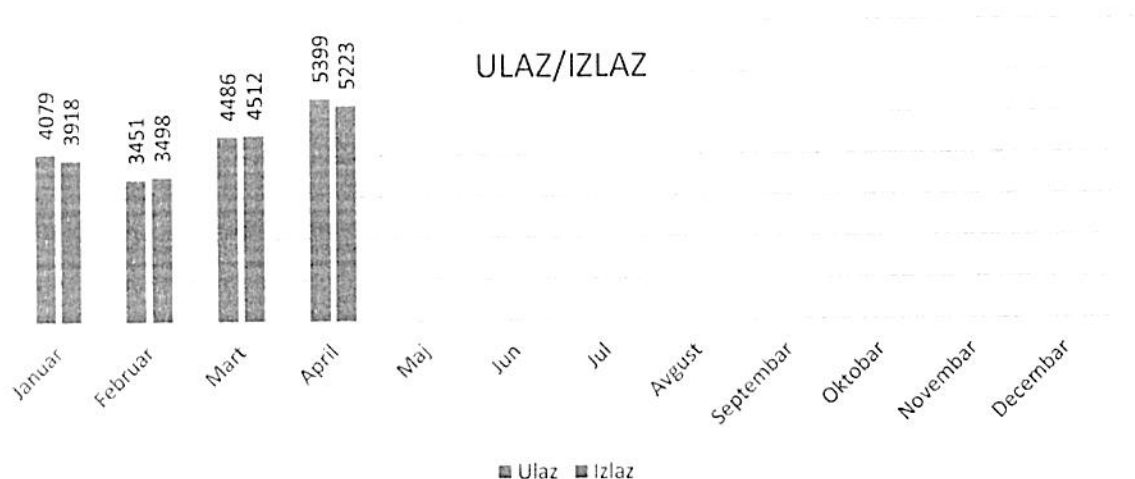
Shodno nadležnosti Sektora granične policije – Uprave policije, od strane predstavnika ovog sektora u Koordinacionom tijelu, dostavljen je statističko-analički izvještaj o ulascima i izlascima lica iz Ukrajine u Crnu Goru, odnosno iz Crne Gore.

U periodu 01.01.-31.12. 2024. godine, na ulasku u Crnu Goru ukupno je evidentirano 100.707 državljana Ukrajine, dok je na izlasku iz Crne Gore ukupno evidentirano 101.801 državljanin Ukrajine - (Slika broj 1).

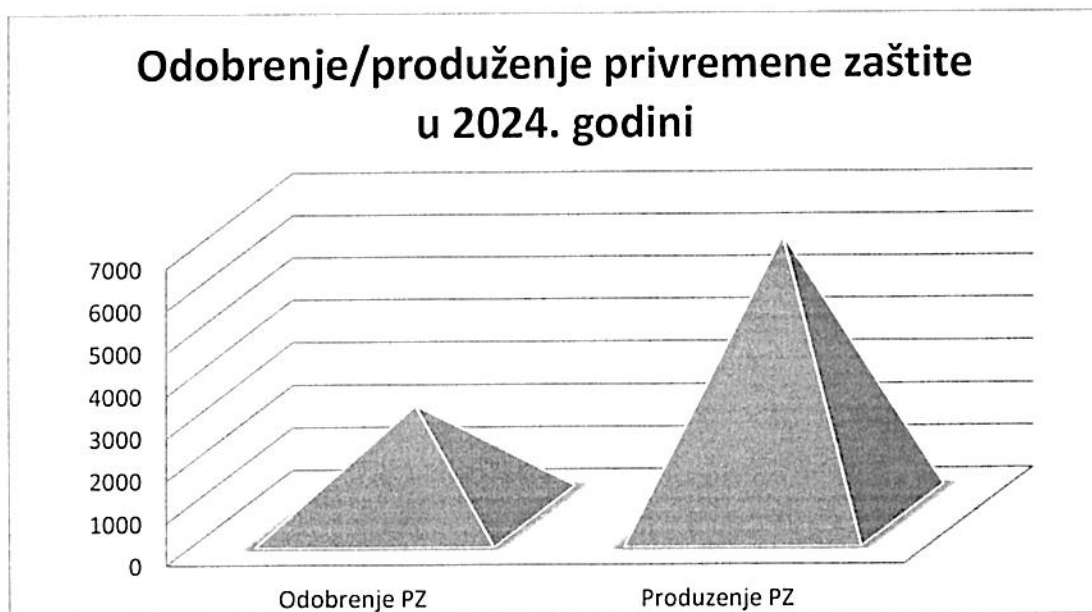
Slika broj 1.- Statistički podaci-broj ulazaka u Crnu Goru i izlazaka iz Crne Gore državljana Ukrajine u periodu 01.01.-31.12. 2024. godine

Komparacijom statističkih podataka u prva četiri mjeseca 2024. i 2025. godine, registrovano je da je broj ulazaka državljana Ukrajine u Crnu Goru i izlazaka iz Crne Gore veći u januaru 2025. godine u odnosu na januar 2024. godine, dok je taj broj u februaru i martu 2025. godine manji u odnosu na isti period u 2024. godini. Međutim u aprilu 2025. godine registrovan je veći broj ulazaka i izlazaka državljana Ukrajine u Crnu Goru u odnosu na april 2024. godine. - (Slika broj 2).

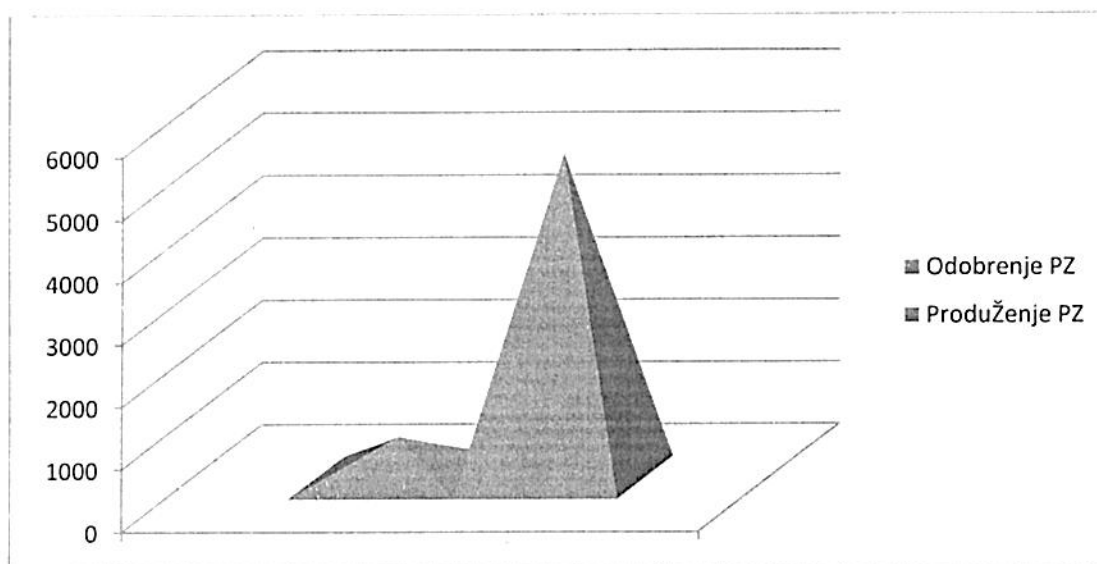
Slika broj 2.- Statistički podaci-broj ulazaka u Crnu Goru i izlazaka iz Crne Gore državljana Ukrajine u periodu 01.01.-30.04. 2025. godine

Polazeći od statističkih podataka, u 2024. godini, ažuriranih u elektronskoj bazi podataka za privremenu zaštitu lica iz Ukrajine koju je kreirala Služba za informacione tehnologije Ministarstva unutrašnjih poslova i nad kojom vrši nadzor predstavnik pomenute službe – član Koordinacionog tijela Boris Mugoša koji ujedno pruža tehničku podršku službenicima organizacionih jedinica Direktorata za građanska stanja i lične isprave zaduženim za zaprimanje i postupanje po zahtjevima za odobrenje/produženje privremene zaštite, broj zahtjeva za odobrenje privremene zaštite lica iz Ukrajine iznosio je 2.630. Istovremeno je registrovano da je broj zahtjeva za produženje privremene zaštite, u posmatranom periodu, iznosio 6.587. (Slika broj 3.)

Slika broj 3. Prikaz podnešenih zahtjeva za odobrenje i produženje privremene zaštite za period od 01.01.- 31.12. 2024. godine

Shodno statističkim podacima, u periodu od 01. januara do 30. aprila 2025. godine, broj zahtjeva za odobrenje privremene zaštite je 657, dok je broj zahtjeva za produženje privremene zaštite u navedenom periodu 5.207, što predstavlja vidno povećanje broja zahtjeva za produženje privremene zaštite imajući u vidu da je u cijeloj 2024. godini, taj broj iznosio 6.587, a samo za prva četiri mjeseca 2025. godine 5.207. (Slika broj 4.)

Slika broj 4. Prikaz podnešenih zahtjeva za odobrenje i produženje privremene zaštite za period od 01.01.- 30.04. 2025. godine

Odsjek za integraciju stranaca sa odobrenom međunarodnom zaštitom, u čijoj je nadležnosti koordiniranje ostvarivanjem prava na smještaj lica pod privremenom zaštitom, polazeći od slobodnih smještajnih kapaciteta centra za prihvata u Spuzu, koji se nalaze u sklopu Direkcije za prihvata stranaca koji traže međunarodnu zaštitu i integraciju stranaca sa odobrenom međunarodnom zaštitom i imajući u vidu Zaključke Vlade Crne Gore 11-077/25-639/3 od 13.03.2025. godine, kojim je Vlada usvojila prethodni izvještaj o radu Koordinacionog tijela, u kojima se navodi da se zadužuje Ministarstvo unutrašnjih poslova da nakon 11. marta 2025. godine, licima iz Ukrajine koja imaju status stranca pod privremenom zaštitom - podnosiocima zahtjeva za obezbjeđivanje smještaja kao i licima iz Ukrajine pod privremenom zaštitom, trenutno smještenim u hotelu "Sato" u Sutormu, obezbijedi smještaj, shodno raspoloživim smještajnim kapacitetima, u sklopu Direkcije za prihvata stranaca koji traže međunarodnu zaštitu i integraciju stranaca sa odobrenom međunarodnom zaštitom – Direktorat za građanska stanja i lične isprave, ostvarivanje prava na smještaj lica pod privremenom zaštitom realizuje u okviru navedenog prihvatnog centra.

U prilog navedenom govori i činjenica da je važećim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova, Odsjek za integraciju stranaca sa odobrenom međunarodnom zaštitom, sistematizovan kao organizaciona jedinica Direkcije za prihvata stranaca koji traže međunarodnu zaštitu i integraciju stranaca sa odobrenom međunarodnom zaštitom, iz kojih razloga se omogućavanje prava na smještaj lica pod privremenom zaštitom, vrši u sklopu navedene Direkcije u okviru koje je sistematizovana organizaciona jedinica nadležna za ostvarivanje pomenutog prava.

Imajući u vidu navedeno, u sklopu smještajnih kapaciteta Odsjeka za prihvata u Spuzu, opredijeljeno je 29 mjesta -5 soba, sa čajnom kuhinjom i mokrim čvorom, za smještaj stranaca pod privremenom zaštitom iz Ukrajine, ovim licima su dostupni drugi sadržaji: restoran, kino-sala ostale zajedničke prostorije, dvorište i drugi sadržaji.

Od 12.03. do 28.04.2025. godine, na smještaju su se nalazila 4 lica sa odobrenom privremenom zaštitom iz Ukrajine, dok se jedno lice od njih odjavilo sa smještaja 28.04.2025. godine i trenutno se na smještaju nalaze 3 lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom.

Predstavnica Ministarstva vanjskih poslova, članica Koordinacionog tijela Ilirijana Cungu Medojević je, u svom izvještaju, navela da je, uvažavajući molbu Gradskog vijeća u Ljvivu – Ukrajina, kojom je traženo da se omogući rehabilitaciono-rekreativni odmor djece iz Ukrajine u Crnoj Gori, organizovana posjeta Crnoj Gori i boravak u našoj zemlji, od 23.03. do 31.03.2025. godine, za 12 učenika, uzrasta od 15-17 godina, iz ratnih područja u Ukrajini, mahom djece vojnih lica i djece koja su roditelje izgubila u ratu.

Ministarstvo vanjskih poslova je, u izvještajnom periodu (februar-april 2025. godine), posredovalo u komunikaciji korisnika privremene zaštite iz Ukrajine sa institucijama u Crnoj Gori, preventivno sa Ministarstvom unutrašnjih poslova.

Služba za informacione tehnologije Ministarstva unutrašnjih poslova je, preko svog predstavnika Borisa Mugoše – člana Koordinacionog tijela, u izvještajnom periodu koji obuhvata februar, mart i april 2025. godine, izvršila sledeće aktivnosti koje se odnose na odobrenje i produženje privremene zaštite: izmjene (ažuriranje) aplikacije za elektronsku evidenciju zahtjeva za privremenu zaštitu, pružila podršku korisnicima aplikativnog rješenja i vršila održavanje elektronske evidencije registra privremene zaštite.

Informacije o pravima i obavezama, lica iz Ukrajine, dobijaju u područnim jedinicama i filijalama za građanska stanja i lične isprave gdje podnose zahtjeve za odobrenje privremene zaštite i u Odsjeku za integraciju stranaca sa odobrenom međunarodnom zaštitom, shodno članu 101 Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca, kroz direktan prijem stranaka ili indirektno pružanjem informacija na poziv stranaka ili njihovih pravnih zastupnika, najčešće

predstavnik Nevladine fondacije „Građanska alijansa“, koja pruža besplatnu pravnu pomoć ovim licima. Pomenute informacije strankama se pružaju na jeziku koje stranke razumiju, u skladu sa članom 9 važećeg Zakona o upravnom postupku.

Pored informacija koja ova lica dobijaju na licu mjesta od službenika Odsjeka za integraciju stranaca sa odobrenom međunarodnom zaštitom i službenika područnih jedinica i filijala za građanska stanja i lične isprave, korisne informacije ova lica dobijaju od Kabineta ministra unutrašnjih poslova kroz saopštenja za javnost koja se objavljuju svakonedeljno na zvaničnom sajtu Ministarstva unutrašnjih poslova i od Sektora granične policije – Uprave policije, od Ambasade Ukrajine u Crnoj Gori koja ima i svoje krizne štabove u Crnoj Gori, zatim od predstavništva UNHCR i IOM u Crnoj Gori, Crvenog krsta Crne Gore i Nevladine fondacije „Građanska alijansa“.

Predstavnik Visokog komesarijata Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR), u Koordinacionom tijelu - Slobodan Raščanin koji je u svom izvještaju, naveo da je, tokom izvještajnog perioda, produžetka privremene zaštite za lica iz Ukrajine, UNHCR kroz sastanke sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, učestvovao u analizi organizacionih aspekata produžetka privremene zaštite. Sve informacije su pravovremene dijeljene sa ambasadom Ukrajine u Crnoj Gori i partnerima UNHCR-a za pružanje besplatne pravne pomoći i psihosocijalne pomoći, „Građanskom alijansom“ i Crvenim krstom Crne Gore, kako bi se lica iz Ukrajine obavještavala o potrebi da produže privremenu zaštitu i kako bi se pružila neophodna pomoć onima kojima je pomoć bila potrebna.

UNHCR je, u proteklom periodu, sproveo terensku misiju monitoringa u Baru, Budvi, Tivtu i Herceg Novom. Terenske posjete su služile za pružanje uvida u interesovanje i obim podnosilaca zahtjeva za produženje privremene zaštite, izazove sa kojima se suočava Ministarstvo unutrašnjih poslova, angažovanje Nevladine fondacije „Građanska alijansa“ u pružanju besplatne pravne pomoći i u opštu implementaciju Odluke o produženju privremene zaštite licima iz Ukrajine.

Tokom prva 3 mjeseca 2025. godine, Građanska alijansa je podržala 382 lica iz Ukrajine (315 odraslih i 67 djece), kroz program besplatne pravne pomoći za pristup statusu privremene zaštite ili socio - ekonomskim pravima koja pripadaju licima pod privremenom zaštitom.

UNHCR i Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija su organizovali radionice sa roditeljima ukrajinske djece, kroz posjete 12 škola u Baru, Budvi, Tivtu i Herceg Novom, angažujući se u cilju pružanja podrške roditeljima u upisu njihove djece u osnovnu školu. Radionice su imale za cilj razumijevanje niskih stopa upisa, podsticanje upisa u školu i pružanje podrške u procesu upisa. Roditelji su izrazili zabrinutost zbog balansiranja online školovanja u Ukrajini sa crnogorskim programom obrazovanja. Preferiraju online školovanje kako bi održali kontinuitet, strahujući da crnogorske diplome možda neće biti priznate u Ukrajini. Roditelji su tražili pravnu podršku za upis i pomoć u adaptaciji na novo školsko okruženje, uključujući časove jezika, podršku za izradu domaćih zadataka i komunikaciju sa školskim upravama.

U izvještajnom periodu, UNHCR je finansirao tromjesečni projekat koji je implementirala nevladina organizacija „Dobro djelo“, sastavljena od ukrajinskih izbjeglica, sa ciljem unapređenja psihološkog blagostanja i jezičkih i profesionalnih vještina izbjeglica žena iz Ukrajine starosti od 18 do 65 godina. Projekat je implementiran u četiri opštine sa najvećim brojem ukrajinskih izbjeglica. Ukupno 193 izbjeglice - žene su učestvovala u nekim od aktivnosti koje je obuhvatio ovaj projekat. Projekat je dizajniran da osnaži izbjeglice žene i spriječi njihovu izloženost rodno zasnovanom nasilju (GBV), koje je često pogoršano u kontekstu raseljavanja. Projekat je posebno imao za cilj smanjenje rizika od seksualne eksploatacije, ekonomske zavisnosti od supružnika/partnera i GBV. Povećanjem kompetencija i poboljšanjem mehanizama suočavanja, projekat je pozitivno uticao na zaposlenost korisnica, olakšavajući njihovu samoodrživost i integraciju u lokalnu zajednicu. Jedan od najpopularnijih aspekata

projekta bio je kurs crnogorskog jezika. Dizajniran da promoviše praktičnu upotrebu u stvarnim životnim situacijama, ovaj kurs je pomogao učesnicama da bolje nauče crnogorski jezik, čime su postale konkurentnije na crnogorskom tržištu rada. Dijeljenje informacija o zapošljavanju, pružanje podrške u pisanju CV-a i karijerna orijentacija takođe su doprinijeli ovom cilju. Kroz online i sastanke sa profesionalnim trenerom, kreirano je dvanaest novih LinkedIn profila, a napisano je devetnaest CV-a. Kao neposredan rezultat, dvije učesnice su dobile ponude za posao. Pravne konsultacije su bile još jedan vitalni komponent projekta. Učesnice su dobile smjernice o registraciji i razvoju svojih poslovnih projekata u Crnoj Gori, informacije o svom pravnom statusu u zemlji i pristupu pravima. Ukupno 83% učesnica smatralo je savjete veoma korisnim.

Crveni krst Crne Gore koji ima predstavnika u Koordinacionom tijelu - Gorana Petrušića je, tokom izvještajnog perioda, organizovao na desetine individualnih i grupnih radionica za unapređenje mentalnog zdravlja i pružanje psiho-socijalne i psihološke podrške za odrasle i djecu- lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori, u kolektivnom centru i prostorijama Crvenog krsta, pružio podršku obrazovnom procesu kroz časove jezika za djecu i odrasle kroz 26 radionica učenja crnogorskog jezika, organizovao niz aktivnosti na kontinuiranoj integraciji lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori, kroz različite aktivnosti – izlete, edukacije, prisustvo kulturnim događajima, kreativne radionice, povezivanje sa lokalnom zajednicom, obezbjedio za 512 lica finansijsku pomoć, u ukupnom iznosu 66. 560 eura. Call centar Crvenog krsta Crne Gore u kontinuitetu pruža neophodne informacije o pravima i obavezama izbjeglicama iz Ukrajine, na tri jezika.

Zaposleni i volonteri Crvenog krsta su kao i u prethodnom periodu, tako i u izvještajnom periodu, pružali podršku u ostvarivanju prava garantovanih privremenom zaštitom – boravak u Crnoj Gori, zdravstvena zaštita, obrazovanje, smještaj, relevantne informacije o pravima i obavezama, kao i pomoć djeci u izradi domaćih zadataka kao dodatnu podršku u obrazovanju i poboljšanju školskog uspjeha. Crveni krst Crne Gore je u sklopu aktivnosti fokusiranih na podršku licima iz Ukrajine pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori, organizovao „Prolječni kamp za roditelje i djecu iz ukrajinske zajednice“, kao dio programa psihosocijalne podrške, u kojem je učešće uzelo 42 lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori. Takođe je kreirana i funkcionalna digitalna Chat-bot platforma na ukrajinskom jeziku za psiho-edukaciju i promociju mentalnog zdravlja i dobrobiti ukrajinske zajednice.

Međunarodna organizacija za migracije (IOM) je izvijestila preko svoje predstavnice u Koordinacionom tijelu, g-đe Vanje Rakočević, da je, u periodu 1. februar– 30. april 2025. godine, IOM nastavio da pruža finansijsku podršku za tri ukrajinska centra (u Baru, Budvi i Herceg Novom) čime je direktno unaprijeđeno pružanje ključnih usluga ranjivim ukrajinskim grupama u Crnoj Gori. Pokrivanjem troškova zakupa i finansiranjem honorara za rad tri administratorke, IOM je osigurao da ovi centri ostanu operativni, nudeći neophodnu pomoć i podršku onima kojima je potrebna. Kao rezultat, centri su efikasno pružali konsultacije koje pomažu ukrajinskim izbjeglicama da se prilagode životu u Crnoj Gori, omogućavajući koordinaciju sa ključnim organizacijama poput Ambasade Ukrajine, Građanske alijanse, Crvenog krsta i drugih. Ova podrška omogućila je bolji pristup humanitarnoj pomoći, uključujući distribuciju osnovnih potrepština poput odeće, hrane i higijenskih proizvoda, čime je unapređeno blagostanje korisnika. Ovi centri igraju ključnu ulogu u obezbjeđivanju blagostanja, integracije i podrške ukrajinskim zajednicama u Crnoj Gori u bliskoj saradnji sa Ambasadom Ukrajine u

Crnoj Gori. IOM će nastaviti da pruža ovu vrstu podrške za tri ukrajinska centra zaključno sa 30. junom 2025. godine.

IOM je takođe, u izvještajnom periodu, pružio podršku službenicima Odsjeka za integraciju stranaca sa odobrenom međunarodnom zaštitom u transportu 4 lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom - preseljenje iz hotela "Sato" u Sutormu u Centar za prihvatanje u Spuzi.

U pogledu ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom, u posljednjem tromjesečju, (februar, mart i april 2025. godine), shodno izvještaju koji je dostavila predstavnica Ministarstva zdravlja Slavojka Šuković – članica Koordinacionog tijela, broj lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom kojima je pružena zdravstvena usluga, **na primarnom nivou zdravstvene zaštite**, u domovima zdravlja je: Dom zdravlja Bar- 263, Dom zdravlja Budva – 212, Dom zdravlja Herceg Novi -105, Dom zdravlja Tivat - 46, Dom zdravlja Glavnog grada Podgorica -2, Dom zdravlja Kotor -12, Dom zdravlja Cetinje- 8 i Dom zdravlja Ulcinj-8 lica.

U jedinicama Zavoda za hitnu medicinsku pomoć Crne Gore pružena je zdravstvena zaštita za 20 lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom.

Ukupan broj lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom kojima je pružena zdravstvena zaštita na primarnom nivou je 676.

Na **sekundarnom nivou zdravstvene zaštite**, u izvještajnom periodu, broj lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom kojima je pružena zdravstvena zaštita je: u Opštoj bolnici Bar -130, u Opštoj bolnici Cetinje -7, i u Specijalnoj bolnici za ortopediju, neurohirurgiju i neurologiju "Vaso Čuković" Risan -14 i u Specijalnoj bolnici "Dobrota", Kotor -2.

Ukupan broj lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom kojima je pružena zdravstvena zaštita na sekundarnom nivou je 153.

Na **tercijarnom nivou zdravstvene zaštite**, u izvještajnom periodu, broj lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom kojima je pružena zdravstvena zaštita je: u Kliničkom centru Crne Gore – 19 lica na više klinika, u Kliničko – bolničkom centru Kotor – 33 lica.

Ukupan broj lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom kojima je pružena zdravstvena zaštita na tercijarnom nivou je 52.

U Institutu za javno zdravlje obavljeno je više mikrobioloških analiza .

U apotekama "Montefarm", realizovano je 207 recepata za lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom, na osnovu kojih se izdati lijekovi i medicinska sredstva u vrijednosti od 5.378,55 eura.

U toku izvještajnog perioda, tačnije 14.05.2025. godine, u organizaciji Ministarstva zdravlja, organizovan je konsultativni sastanak čija je tema izrada podzakonskih akata koji se odnose na način upisa u evidenciju Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore, vrste zdravstvenih pregleda i sadržaj i način ostvarivanja zdravstvene zaštite stranca koji traži međunarodnu zaštitu i stranca pod privremenom zaštitom, kao i medicinske indikacije i uslove za njihovo ostvarivanje, u kojem su učešće pored organizatora uzeli predstavnici Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore koji ima svog predstavnika u Koordinacionom tijelu, Zdravka Vuksanovića i predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova: Direkcije za prihvatanje stranaca koji traže međunarodnu zaštitu i integraciju stranaca sa odobrenom međunarodnom zaštitom, Milanka Baković i Službe za informacione tehnologije, Boris Mugoša- članovi Koordinacionog tijela, kao i sekretarka Koordinacionog tijela, Slavica Pejatović.

Obaveza donošenja predmetnih podzakonskih akata je propisana članom 99, stav 2 važećeg Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca.

Predstavnica Direkcije za azil Marija Raičković - članica Koordinacionog tijela je izvijestila da u Crnoj Gori, od početka ukrajinske krize do sada, stranci pod privremenom zaštitom nisu koristili pravo na podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu, propisano članom 96 stav 1 tačka 9 Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca.

Kada je u pitanju "dugoročnost statusa" lica iz Ukrajine sadašnjih korisnika privremene zaštite, kako je izvijestila predstavnica Direkcije za azil, naziru se potencijalna rješenja pojedinih evropskih zemalja kao na primjer:

- **Poljska** će uskoro ponuditi trogodišnji nacionalni status privremenog boravka Ukrajincima koji su imali neprekidnu privremenu zaštitu najmanje godinu dana.
- U **Češkoj** će biti dostupna nova posebna petogodišnja boravišna dozvola za Ukrajince koji tamo žive više od dvije godine i koji su zaposleni, uz obavezno pohađanje škole za njihovu djecu. Ali kao jedna od najvećih zemalja domaćina, najvjerovatnije neće izdati nikakve nove privremene zaštite "kada se rat završi", kako je rekao tamošnji ministar unutrašnjih poslova.
- **Austrija** je u oktobru 2024. uvela promjenu politike koja omogućava Ukrajincima koji su tamo živjeli najmanje dvije godine, radili najmanje dvanaest mjeseci u posljednje dvije godine i finansijski su sami sebi dovoljni da dobiju Crveno-bijelo-crvenu kartu plus, već postojeću trogodišnju dozvolu koja se može produžiti nakon isteka privremene zaštite.
- U **Italiji**, nosioci privremene zaštite sada mogu podnijeti zahtjev za bilo koju radnu dozvolu za koju bi inače imali pravo. Međutim, usluge prijema će biti dostupne širom zemlje do 31. decembra 2025. godine, prema Odjelu civilne zaštite zemlje.
- **Litvanija** je prilagodila svoje nacionalne zakone tako da korisnici privremene zaštite koji ispunjavaju uslove za prelazak na druge vrste boravišnih dozvola budu izuzeti od pribavljanja odluke Službe za zapošljavanje o usklađivanju svog rada sa potrebama tržišta rada. Svi ovi putevi nude izgleda za dugoročni ili stalni boravak u EU.
- **Njemačko** ministarstvo unutrašnjih poslova saopštilo je da je već razvilo opcije za djelovanje, te da će uskoro odlučiti koji će prijedlozi zapravo biti izneseni po ovom pitanju, naglašavajući potrebu za kohezivnim evropskim pristupom. Izbjeglice iz Ukrajine bile su prve koje su se kvalifikovale za "Citizen's Allowance" i dobile su status boravka u EU bez prethodnog podnošenja zahtjeva za azil, za razliku od izbjeglica iz zemalja kao što su Sirija i Avganistan.
- **Slovačko** ministarstvo unutrašnjih poslova potvrdilo je da se o daljim koracima u vezi sa raseljenim licima nakon završetka ruske invazije "trenutno razgovara na nivou država članica, uključujući Slovačku, kao i na nivou EU".

Za države članice koje su domaćini velikog broja korisnika privremene zaštite, simultana obrada hiljada zahtjeva – bilo za azil ili alternativni pravni status – rizikuje da preplavi nacionalne sisteme. Uprkos sve većoj pojavi različitih nacionalnih pristupa, države članice i dionici nastavljaju da favorizuju strategiju izlaska iz privremene zaštite na nivou cijele EU. Snažno evropsko vođstvo u usmjeravanju država članica pomoglo bi u sprječavanju fragmentacije i osiguranju jednakog tretmana među zemljama, smanjujući rizik od sekundarnih kretanja i dispariteta u standardima zaštite.

Kako je u svom izvještaju navela predstavnica Direkcije za azil, prema riječima evropske komesarke za unutrašnje poslove Ilve Johansson, u intervjuu za Radio Liberty, broj Ukrajinaca u Evropi svake sedmice raste. Stoga je EU spremna prihvatiti ukrajinske izbjeglice „koliko god bude potrebno“, rekla je ona odgovarajući na pitanje da li bi status privremene zaštite mogao biti produžen nakon 2026. godine. Ali, dalje je istakla, treba reći i da je Direktiva o privremenoj zaštiti „privremeni zakon“, stoga bismo trebali razmotriti druge oblike boravišnih dozvola, te napomenula da su zemlje EU veoma aktivne u ovoj diskusiji kako bi se došlo do zajedničkog evropskog rješenja.

U Crnoj Gori, koja u ovoj oblasti prati trendove i politike Evropske unije, pokazala se djelotvornost mehanizma privremene zaštite pružanjem kolektivne zaštite licima iz Ukrajine i, samim tim, smanjivanjem pritiska na nacionalni sistem azila, a u kontekstu prava na podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

Predstavica Odjeljenja za borbu protiv trgovine ljudima – Ministarstva unutrašnjih poslova, u Koordinacionom tijelu, Irena Vuković izvijestila je da je Ministarstvo unutrašnjih poslova, kao resor koji koordinira procesom implementacije Odluke odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine, ali i procesom koordinacije napora u oblasti borbe protiv trgovine ljudima, zajedno sa Kancelarijom Specijalnog predstavnika i koordinatora OEBS-a 6. marta 2024. godine, u Podgorici, bilo domaćin jednodnevne radionice o preporukama koje je izgradio OEBS o potrebi unapređenja prevencije borbe protiv trgovine ljudima usred masovnih migracionih tokova, sa posebnim fokusom na izbjeglice iz Ukrajine.

Radionicu je otvorio ministar unutrašnjih poslova, Danilo Šaranović i specijalni predstavnik i koordinator za borbu protiv trgovine ljudima OEBS-a, dr Kari Johnstone.

Pomenuti događaj okupio je relevantne aktere u ovoj oblasti i bio je prilika da se razmjene primjeri najbolje prakse i predstave do sada postignuti rezultati u pogledu sprječavanja trgovine ljudima i ublažavanja ranjivosti lica koja dolaze iz Ukrajine, a u skladu sa preporukama koje je izdao OEBS, imajući u vidu da raseljeno stanovništvo iz konfliktnih područja predstavlja laku metu trgovaca i krijumčara ljudima u području sukoba i van njih.

Na radionici su prezentovane preporuke o potrebi unapređenja prevencije borbe protiv trgovine ljudima usred masovnih migracionih tokova i kontrolne liste za samoprocjenu, kao i alati za praćenje implementacije istih i to u dijelu mjera prevencije i odgovora na hitne potrebe osoba koje traže utočište, zakonodavnih i političkih mjera za sprečavanje i ublažavanje ranjivosti, integracione pomoći i podrške za smanjenje ranjivosti izbjeglica na eksploataciju, kao i u dijelu poboljšanja spremnosti mehanizama CTHB za praćenje rizika od trgovine ljudima i povećanja odgovora prema potrebi.

Predstavica Kabineta ministra unutrašnjih poslova Lahira Duraković Šulović - članica Koordinacionog tijela je u svom izvještaju navela da je, u periodu od 01. februara do 30. aprila 2025. godine, sačinjeno je 13 saopštenja za javnost (lica iz Ukrajine i građane), koja sadrže podatke Sektora granične policije i Direktorata za građanska stanja i lične isprave - Odsjek za integraciju stranaca sa odobrenom međunarodnom zaštitom.

Podaci se iz navedenih organizacionih jedinica dostavljaju svakog ponedjeljka, te se nakon objedinjavanja i obrade objavljuju na zvaničnoj internet stranici Ministarstva unutrašnjih poslova, na podstranici kreiranoj za potrebe Koordinacionog tijela (<https://www.gov.me/mup/crna-gora-za-ukrajinu>).

Saopštenje sadrži podatke o broju državljana Ukrajine koji su ušli u Crnu Goru i izašli iz Crne Gore na sedmičnom nivou, ali i ukupan broj ulazaka/izlazaka od početka ruske agresije na Ukrajinu (24.02.2022.godine). Takođe, sadrži broj podnijetih i odobrenih zahtjeva za odobravanje privremene zaštite od početka primjene Odluke o odbravanju privremene zaštite (14.03.2022.godine), kao i broj podnijetih i odobrenih zahtjeva na sedmičnom nivou. Podaci su predstavljeni na način da se jasno može identifikovati koliko je ukupno odobreno zahtjeva za pružanje privremene zaštite od marta 2022. godine, koliko je produženo u 2023. i 2024. godini, kao i koliko je podnijeto zahtjeva za produžavanje privremene zaštite u 2025. godini. Svi podaci su razvrstani po rodnom kriterijumu.

Osim saopštenja za javnost na sedmičnom nivou, predstavnica Kabineta ministar obavlja komunikaciju sa medijima u vezi sa privremenom zaštitom licima iz Ukrajine. Tokom izvještajnog perioda mediji su se interesovali za broj stranaca u Crnoj Gori po svim osnovama, uključujući i lica iz Ukrajine, a odgovori su im uredno i blagovremeno dostavljani.

Takođe, upućena su dva apela licima iz Ukrajine u vezi produženja privremene zaštite sa obzirom na to da je u izvještajnom periodu donijeta Odluka o produženju privremene zaštite do marta 2026.godine.

Izvještaj sačinila:

Sekretarka Koordinacionog tijela

Slavica Pejatović

Izvještaj odobrio:

VD GENERALNOG DIREKTORA

DIREKTORATA ZA GRAĐANSKA STANJA I LIČNE ISPRAVE

Dragan Dašić

